

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ,
ТУРИЗМА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Број: 330-00-00026/2022-11

21.07.2022. године

Немањина 22-26

Београд

На основу члана 134. и 175. Закона о заштити потрошача ("Сл. гласник РС", бр. 88/2021) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018 – аутентично тумачење) у поступку заштите колективног интереса потрошача који се води против “Preslap“ доо Београд, државни секретар, Урош Кандић, по решењу број 119-01-6/2022-02 од дана 05.01.2022. године, доноси:

РЕШЕЊЕ

I ОБУСТАВЉА СЕ поступак заштите колективног интереса потрошача који се води против “Preslap“ доо Београд са седиштем у Београду, ул. Гаврила Принципа бр. 55, мат.бр. 20613955 у делу управне ствари у којем је именовани трговац изменио одредбу 15. Уговора који именовани трговац закључује са потрошачима о испоруци воде „Власина“ и коришћење апарата за воду која се односила на аутоматско продужавање Уговора закљученог на одређено време од 12 месеци под истим условима, новом одредбом којом се не повређује колективни интерес потрошача и нема услова да се поступак даље води.

II УТВРЂУЈЕ СЕ да је “Preslap“ доо Београд са седиштем у Београду, ул. Гаврила Принципа бр. 55, мат.бр. 20613955, учинио повреду колективног интереса потрошача из члана 170. став 1. тачка 2) Закона о заштити потрошача, а у вези члана 43. став 1. тачке 5) истог закона, тако што у члану 16. Уговора који именовани трговац закључује са потрошачима о испоруци воде „Власина“ и коришћење апарата за воду прописује неправичну уговорну одредбу у корист трговца на тај начин што одређује да ће у случају спора између „Preslap“-а као тужиоца и корисника као туженог, бити надлежан суд у Панчеву.

III НАЛАЖЕ СЕ правном лицу “Preslap“ доо Београд са седиштем у Београду, ул. Гаврила Принципа бр. 55, мат.бр. 20613955 да без одлагања обустави уговарање одредбе члана 16. Уговора који именовани трговац закључује са потрошачима о испоруци воде „Власина“ и коришћење апарата за воду која представља неправичну уговорну одредбу у смислу члана 43. став 1. тачке 5) Закона о заштити потрошача.

IV Правно лице “Preslap“ доо Београд са седиштем у Београду, ул. Гаврила Принципа бр. 55, мат.бр. 20613955 дужно је да по пријему овог решења поступи по истом у року од 30 (тридесет) дана и о томе обавести ово министарство у року од 8 (осам) дана од дана поступања.

V ОДБИЈА СЕ захтев правног лица “Preslap“ доо Београд, са седиштем у Београду, ул. Гарила Принципа бр. 55, мат.бр. 20613955 за накнаду трошкова.

VI Ово решење је коначно.

Образложење

Овом министарству дана 24.02.2022. године достављен је захтев Републичке Уније потрошача са седиштем у Београду, ул. Гаврила Принципа бр. 55 за покретање поступка заштите колективног интереса потрошача против трговца “Preslap“ доо Београд са седиштем у Београду, ул. Гаврила Принципа бр. 55. У захтеву је наведено да је у члану 15. Уговора који именовани трговац закључује са потрошачима о испоруци воде „Власина“ и коришћење апарата за воду (у даљем тексту: Уговор) прописано да се по истеку уговореног рока од 12 месеци уговор аутоматски продужава под истим условима и да се ћутање потрошача не може сматрати прихватањем јер потрошач није пристао на продужење уговора на нових 12 месеци, а на шта га именовани трговац обавезује. У захтеву је даље наведено да је у члану 16. Уговора прописано да се у случају спора уговора месна надлежност суда у Панчеву. На напред описан начин, подносилац захтева сматра да именовани трговац уговара неправичне уговорне одредбе у смислу члана 40. ст. 3. и 4, члана 42. Закона о заштити потрошача и члана 43. став 1. тачка 5) истог закона.

На основу напред наведеног захтева, овај орган је донео закључак и обавештење о покретању поступка заштите колективног интереса потрошача дана 04.04.2022. године.

На достављени закључак о покретању поступка се изјаснио “Preslap“ доо Београд поднеском од дана 27.04.2022. године у којем је наведено да је овај поступак инициран пријавом коју је потрошач Маја Зечевић из Београда поднела Репуличкој унији потрошача из Београда, а наведену пријаву је поменута поднела након што је “Preslap“ поднео тужбу против ње због тога што није вратила апарат за воду и амбалажу као и због тога што није преузела уговорене количине воде. Даље је наведено да се судски поступак пред основним судом у Панчеву води по тужби овог предузећа против тужене Маје Зечевић поводом кршења члана 2. Уговора. У изјашњењу трговац истиче да производе и продају воду пуних 10 година и да до сад нису били тужени од својих потрошача. Трговац у свом изјашњењу наводи да како би се избегле све евентуалне недоумице у вези Уговора, након пријема обавештења од овог министарства, изменили постојећи типски уговор. Измењен члан 15. Уговора гласи: „Овај уговор се закључује на неодређено време, али не краће од годину дана почев од његовог закључења. Свака уговорна страна, након истека рока од годину дана, може искључиво писаним путем раскинути овај уговор у свако доба без навођења разлога, али уз отказни рок од 3 месеца. У случају неоправданог извршења уговорних обавеза од стране једне стране, друга страна може раскинути овај уговор и без отказног рока“. Даље, измењен члан 16. Уговора гласи: “У случају спора између корисника као тужиоца и „Preslap“-а као туженог, биће надлежан суд по пребивалишту/боравишту корисника, а у случају спора између „Preslap“-а као тужиоца и корисника као туженог, биће надлежан суд у Панчеву.

Дана 05.05.2022. године одржана је усмена расправа у просторијама пред овим органом, о чему је сачињен записник, а којој је присуствовао законски заступник „Preslap“-а и председник удружења Републичке уније потрошача.

На усменој расправи записником је констатовано да је примерак изјашњења трговца од 27.04.2022. године уручен заступнику удружења и да је у обавези да се на исти изјасни у року од 8 дана од дана одржавања усмене расправе. Законски заступник удружења је изјавио да реч је о несумњивој повреди Закона о заштити потрошача јер „Preslap“ Уговором намеће да се по истеку уговореног рока од 12 месеци уговор аутоматски продужава под истим условима што је чланом 42. Закона о заштити потрошача прописано као неправична уговорна одредба. Даље, законски заступник удружења истакао је да је орган у истој управној ствари већ донео решење којим је утврђена повреда колективних интереса потрошача у поступку против „EXE NET“ бр. 330-00-00110/2019-11 у коме је Министарство ценило да се ћутање потрошача не сматра прихавтањем, те да уговорна обавеза обавезује потрошача ако је на њу пристао, а да уговорна одредба чију је садржину одредио трговац на начин који наводи да је потрошач пристао на њу, осим ако изричито не нагласи да одредбу није прихватио, не обавезује потрошача (чл. 40. став 3. и 4. Закона о заштити потрошача). У вези повреде члана 43. став 1. тачка 5) Закона о заштити потрошача остају при наводима из захтева о покретању поступка заштите колективних интереса потрошача.

На усменој расправи законски заступник трговца „Preslap“ истакао је да се именована фирма бави делатношћу дуже од десет година и са преко 2.000 потписаних уговора са клијентима. Даље је изјавио да је одредба аутоматске обнове Уговора под истим условима за коју удружење тврди да је спорна настала из практичних разлога јер би на дневном нивоу имали преко десет анекса што би проузроковало велике трошкове у смислу запосленог правника као и трошкове размене поменутих анекса са крајњим потрошачима, да ли преко поште или директним достављањем. Такође је додао да не види на који начин та одредба повређује права корисника, односно потрошача јер нигде у уговору није наведено да корисник не може раскинути уговор у било ком моменту као и да је на суду именовани трговац тражио своја права само за обавезе које је клијент имао до момента покретања судског спора.

Дана 10.05.2022. године Удружење Републичке уније потрошача изјаснило се на поднесак трговца „Preslap“. У изјашњењу удружење истиче да именовани трговац и након измена типског уговора наставља да послује на начин да чини повреду колективног интереса потрошача из члана 170. Закона о заштити потрошача јер остаје при намери да крши члан 43. став 1. тачка 5) Закона о заштити потрошача. Удружење наводи да остаје при изнетом захтеву, да се против пријављеног правног лица предузму законом предвиђене мере из надлежности овог министарства.

Дана 03.06.2022. године поднеском се изјаснио „Preslap“ у коме је оспорио наводе Удружења Републичке уније потрошача из поднеска од 10.05.2022. године и истакао да је Врховни касациони суд у свом Решењу Р1462/2019 од 05.09.2019. године, позивајући се на члан 65. Закон о парничном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 - одлука УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020) заузео јасан став по којем „ако законом није одређена искључива месна надлежност неког суда, странке се могу споразумети да им у првом степену суди суд који није месно надлежан, под условом да је тај суд стварно надлежан“ као и да „одредбом члана 45. Закона о парничном поступку није прописана искључива месна надлежност само према пребивалишту или боравишту потрошача већ изборна надлежност“. У прилогу изјашњења достављено је наведено решење Врховног

касационог суда. Даље, трговац наводи да у свему осталом остаје код својих навода из изјашњења од 26.04.2022. године и предлаже да се поступак обустави као и да подносилац захтева буде обавезан да трговцу надокнади трошкове овог поступка.

Имајући у виду напред наведено, ово министарство је у току поступка утврдило следеће чињенично стање:

Трговац „Preslap“ закључује са потрошачима Уговор који за предмет има испоруку воде „Власина“ и изнајмљивање апарата за воду. Овај орган је извршио увид у измењене одредбе Уговора које је трговац „Preslap“ доставио овом органу поднеском дана 27.04.2022. и утврдио да је нумерација чланова задржана, али да је садржина норми из чл. 15. и 16. промењена у односу на Уговор достављен уз захтев за покретање поступка заштите колективног интереса потрошача.

Члан 15. Уговора пре покретања наведеног поступка гласио је: „Овај уговор се закључује на одређено време од 12 месеци, почев од дана његовог закључења наведеног у уводу уговора. Уговорне стране су сагласне да се после уговорног рока Уговор аутоматски продужава под истим условима. У случају да корисник не раскине уговор најмање 30 дана пред истек било ког периода од 12 месеци, уговор се аутоматски продужава за 12 месеци и тако за сваку следећу годину. Уколико је корисник одговоран за раскид, обавезан је да „Preslap“-у надокнади штету из тачке 9.“

Чланом 5. став 1. тачка 20) Закона о заштити потрошача прописано је да је просечни потрошач, потрошач који је добро обавештен и разумно обазрив, имајући у виду да друштвене, културне и језичке способности.

Чланом 40. ст. 3. и 4. Закона о заштити потрошача прописано је да уговорна одредба обавезује потрошача ако је потрошач на њу пристао. Уговорна одредба чију је садржину одредио трговац тако да се сматра да је потрошач пристао на њу, ако изричито не нагласи да на ту одредбу не пристаје, не обавезује потрошача.

Првобитна одредба Уговора закљученог на одређено време садржи клаузулу о аутоматском обнављању уговора на нових 12 месеци на коју потрошач није изричито пристао и чији би превремени раскид, након што се уговор аутоматски обнови, обавезивао потрошача да плати накнаду штете у висини 50% од вредности производа који су му требали бити испоручени до редовног истека уговора. Имајући у виду чињеницу да стране нису преговарале о садржини уговора (дакле потрошач може или да пристане на тако формулисани уговор или да не пристане) и да међу потрошачима постоје разлике у погледу интелектуалних способности, образовања, здравственог стања и старости, а они сви чине категорију просечног потрошача, клаузула о аутоматском обнављању уговора може остати непримењена или заборављена све док потрошач не покуша раскид уговора. Као резултат тога, потрошач је закључан у уговору који више не жели, а који се трајно обнавља и трансформише у уговор на неодређено време чиме представља привид уговора на одређено време. Дакле, применом спорне одредбе, именовани трговац обавезивао је потрошача да изјави вољу да не продужи уговор (opt-out), што је супротно природи уговора који је већ закључан на одређено време. Пропуштање изјављивања раскида уговора (дакле пасивно понашање потрошача у овом случају не представља само ћутање, него и уздржавање од

других радњи којима се воља испољава) не представља слободно изражену вољу да потрошач жели да остане у уговорном односу.

Чланом 15. Уговора који је трговац „Preslap“ изменио у току овог поступка прописано је да се овај уговор закључује на неодређено време, али не краће од годину дана почев од његовог закључења. Свака уговорна страна, након истека рока од годину дана, може искључиво писаним путем раскинути овај уговор у свако доба без навођења разлога, али уз отказни рок од 3 месеца. У случају неоправданог извршења уговорних обавеза једне стране, друга страна може раскинути овај уговор и без отказног рока.“

Чланом 358. став 1. Закона о облигационим односима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 - одлука УСЈ и 57/89, "Сл. лист СРЈ", бр. 31/93, "Сл. лист СЦГ", бр. 1/2003 - Уставна повеља и "Сл. гласник РС", бр. 18/2020) прописано је да ако време трајања дуговинског односа није одређено, свака страна може га прекинути отказом.

Чланом 358. став 3. Закона о облигационим односима прописано је да се отказ може дати у свако доба, само не у невреме.

Именовани трговац је изменио члан 15. Уговора на начин да не садржи клаузулу о аутоматској обнови уговора који се продужава под истим условима на нових 12 месеци. Наиме, сходно измењеној одредби Уговора, није прописано време трајања уговора, већ именовани трговац и потрошач закључују уговор на неодређено време чиме показују спремност да буду у уговору у дужем временском периоду. Такође, цитирана одредба Уговора омогућава свакој уговорној страни да у сваком тренутку откаже Уговор (тј. да изађе из уговора) поштујући отказни рок и без санкција за излазак из уговора. Дакле, спорна одредба замењена је новом одредбом по којој поступа правно лице „Preslap“, а којом се по оцени овог органа не повређује колективни интерес потрошача (корисника апарата за воду и воде „Власина“)

Чланом 178. став 1. Закона о заштити потрошача прописано је да Министарство прекида поступак заштите колективног интереса потрошача ако се трговац корективном изјавом обавезе да неће наставити или поновити радњу или акт којим се штети колективном интересу потрошача.

Чланом 180. Закона о заштити потрошача прописано је да се на питања у вези са поступком заштите колективног интереса потрошача која нису уређена овим законом, примењује се закон којим се уређује општи управни поступак.

Чланом 101. став 1. Закона о општем управном поступку прописано је да се поступак обуставља ако орган нађе да нема услова да се даље води, а закон не налаже да се поступак настави.

Трговац „Preslap“ у предметном поступку није дао предлог обавеза које је спреман да предузме ради отклањања повреде закона (корективна изјава) и роком који му је потребан како би своје пословање ускладио са законским прописима, а који не може бити дужи од два месеца, већ је у току поступка изменио члан 15. предметног уговора, те се нису стекли услови да орган прекине поступак у смислу члана 178. став 1. Закона о заштити потрошача. Дакле, трговац је изменио своје пословање за део управне ствари која је предмет поступка

(сем уговорне одредбе наведене у тачки II диспозитива овог решења) , тако да не уговара аутоматско продужење уговора закљученог на одређено време од 12 месеци под истим условима. Имајући у виду напред наведено, као и чињеницу да је у време доношења одлуке у овој управној ствари, спорна одредба замењена новом одредбом, тако да не повређује колективни интерес потрошача, те да с тим у вези не постоје разлози за даље вођење поступка, одлучено је као у тачки I диспозитива овог решења.

Даље, члан 16. предметног Уговора пре покретања поступка заштите колективног интереса потрошача гласио је: „У случају спора уговора се месна надлежност суда у Панчеву“. У току поступка именовани трговац мења наведени члан Уговора и сада гласи: “У случају спора између корисника као тужиоца и „Preslap“-а као туженог, биће надлежан суд по пребивалишту/боравишту корисника, а у случају спора између „Preslap“-а као тужиоца и корисника као туженог, биће надлежан суд у Панчеву.

Чланом 45. Закона о парничном поступку прописано је да за суђење у споровима за заштиту права потрошача, поред суда опште месне надлежности, надлежан је и суд на чијем подручју потрошач има пребивалиште, односно боравиште.

Чланом 65. став 1. Закона о парничном поступку прописано је да ако законом није прописана искључива месна надлежност неког суда, странке могу да се споразумеју да им у првом степену суди суд који није месно надлежан, под условом да је тај суд стварно надлежан.

Нису од утицаја наводи трговца „Preslap“ којим образлаже уговорање надлежности суда у Панчеву, у случају спора између „Preslap“-а као тужиоца и корисника (потрошача) као туженог, позивајући се на решење Врховног касационог суда Р1462/2019 од 05.09.2019. године у коме је одлучено о месној надлежности суда у случају спора између парничних странака произашлог из закљученог уговора о кредиту. Ово из разлога што судске одлуке (пресуде, решења) нису формални извор права. Наиме, Устав Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006 и 115/2021) у члану 144. став 1. прописује да судија суди на основу Устава, потврђених међународних уговора, закона, општеприхваћених правила међународног права и других општих аката, донетих у складу са законом. Даље, у складу са надлежностима Врховног касационог суда прописаним чл. 30. и 31. Закона о уређењу судова ("Сл. гласник РС", бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011 - др. закон, 78/2011 - др. закон, 101/2011, 101/2013, 106/2015, 40/2015 - др. закон, 13/2016, 108/2016, 113/2017, 65/2018 - одлука УС, 87/2018 и 88/2018 - одлука УС) Врховни касациони суд у оквиру надлежности у суђењу одлучује о ванредним правним средствима изјављеним на одлуке судова Републике Србије као и о сукобу надлежности између судова, док вршећи своју надлежност изван суђења Врховни касациони суд утврђује начелне правне ставове ради јединствене судске примене права, а када постоје изражене разлике у судској пракси, које се објављују се у посебној збирци. Из наведеног можемо закључити да, Врховни касациони суд утврђује начелне правне ставове ради јединствене судске примене права, а да се они не изричу у одлукама у текућем спору, него само када постоје изражене разлике у судској пракси. Даље, Законом о уређењу судова у члану 43. став 3. прописано је да правно схватање усвојено на седници одељења обавезује сва већа у саставу одељења. Дакле, када Врховни касациони суд усвоји конкретно правно схватање, исто обавезује само судије Врховног касационог суда, односно судије одељења Врховног касационог суда које је правно схватање усвојило. Врховни касациони суд, вршећи своју надлежност у суђењу, није

утврдио начелни правни став, већ је донео решење којим одлучује о сукобу надлежности у конкретном спорном односу, а које има дејство *inter partes*. У прилог овој чињеници је изрека одлуке суда у којој је наведено да је за поступање у овом предмету (дакле конкретном поступку која је предмет одлучивања суда) месно надлежан суд у Београду.

Даље, да би се утврдило стварно стање конкретног животног случаја, посебно имајући у виду посебност ове управне области, потребно је да поступајући орган у поступку заштите колективних интереса потрошача води поступак и доносе решење у оквиру свих доказа и резултата целокупног спроведеног поступка на основу закона, других прописа и осталих општих аката сходно начелу законитости прописаним у члану 5. став 1. Закона о општем управном поступку. Дакле, овај орган се не може ослањати на једну одлуку (односно прецедент, која не представља уједначену правну праксу одређеног органа по одређеном питању), поготову имајући у виду да је у поступку заштите колективног интереса потрошача потребно тачно утврдити све правно релевантне чињенице (оне које су значајне за доношење законитог и правилног решења – одлучне чињенице) будући да се у управном поступку решава о правима, обавезама и правним интересима одређеног правног субјекта у конкретној ситуацији.

Није од утицаја за одлучивање у овој управној ствари позивање именованог трговца на цитирани члан 45. Закона о парничном поступку. Наиме, Закон о парничном поступку је општи процесни закон који, између осталог, регулише и питање месне надлежности суда у парничном поступку. Закон о заштити потрошача је правни пропис који на прецизнији и детаљнији начин уређује односе између потрошача и трговца који су предмет овог закона, што произилази из члана 4. став 1. Закона о заштити потрошача којим је прописано да се одредбе овог закона примењују на односе потрошача и трговаца, осим у случају постојања посебних одредби са истим циљем којима се уређују предметни односи који обезбеђују виши ниво заштите у складу са посебним прописима или законима. У том смислу Закон о заштити потрошача је кровни закон, *lex specialis* за област заштите потрошача. Даље, у глави XXXV, члан 488. став 1. Закона о парничном поступку прописује да у поступцима у споровима који произилазе из уговорног односа потрошача и трговца (потрошачки спорови) сходно се примењују остале одредбе овог закона, ако у одредбама ове главе или посебним законом није другачије прописано. Дакле, сам Закон о парничном поступку препознаје постојање посебног закона, који ће имати првенство у примени ако је њиме другачије прописан поступак у потрошачким споровима. То даље имплицира да је наведени члан у потпуности у складу са начелом *lex specialis derogat legi generali*. Дакле, члан 4. став 1. Закона о заштити потрошача и члан 488. Закона о парничном поступку, јасно доводе до закључка да ће се у конкуренцији општег и посебног закона, применити посебан закон, дакле у конкретном случају Закон о заштити потрошача као *lex specialis* који регулише односе који произилазе из уговорног односа потрошача и трговца. Упоређивањем два релевантна закона за одређивање месне надлежности суда који ће судити у споровима за заштиту права потрошача, уочава се да Закон о заштити потрошача прописивањем неправичне уговорне одредбе која има за последицу одређивање месне надлежности суда ван пребивалишта, односно боравишта потрошача поштује границу слободе уређивања које је поставио општи пропис, али узима у обзир посебне карактеристике и природу уговорног односа потрошача и трговца, односно положај потрошача као економски слабије стране, а посебно положај угроженог потрошача што се сматра општим начелом приликом тумачења одредаба овог закона.

Чланом 42. став 3. Закона о заштити потрошача прописано је да су критеријуми на основу којих се утврђује да ли је одређена одредба уговора неправична начин на који је постигнута сагласност о садржини уговора и начин на који је потрошач обавештен.

Чланом 43. став 1. тачка 5) Закона о заштити потрошача прописано је да се уговорне одредбе сматрају неправичним без обзира на околности појединачног случаја ако имају за предмет или последицу, између осталог, одређивање месне надлежности суда ван пребивалишта, односно боравишта потрошача.

Директива Већа Европске уније 93/13 ЕЕЗ од 05.04.1993. године о непоштеним уговорним условима, која је имплементирана у Закон о заштити потрошача, прописује да уговорна одредба о којој се нису водили појединачни преговори сматра се непоштеном ако у супротности с условом о доброј вери на штету потрошача проузрокује знатнију неравнотежу у правима и обавезама странака, произашлих из уговора, као и да се о некој одредби није појединачно преговарало ако је она састављена унапред па потрошач није могао утицати на њен садржај, посебно у контексту унапред формулисаног уговора.

Поступајући орган је извршио увид у Регистар Агенције за привредне регистре дана 21.07.2022. године и утврдио да је адреса седишта трговца „Preslap“ у Београду – Савски Венац, док је регистрована адреса за пријем поште именованог трговца у Панчеву, о чему је сачинио print screen ове странице која се налази у списима предмета. Даље, овај орган је ценио промењену одредбу садржану у члану 16. Уговора и нашао да именовани трговац у зависности од тога да ли се потрошач налази на страни тужиоца или туженог, уговора који ће суд бити месно надлежан у случају спора, те тако ако се потрошач налази у улози тужиоца биће надлежан суд према пребивалишту односно боравишту потрошача, док ако је потрошач тужена страна, биће надлежан суд у Панчеву, а према регистрованој адреси за пријем поште овог трговца. Имајући у виду утврђено чињенично стање, цитиране законске одредбе и Директиву о непоштеним уговорним условима, а нарочито начин на који је постигнута сагласност о садржини уговора, овај орган је нашао да трговац „Preslap“ чини повреду колективног интереса потрошача. Наиме, Закон о заштити потрошача на императиван начин прописује да је неправична уговорна одредба она која за последицу има одређивање месне надлежности суда ван пребивалишта односно боравишта потрошача. Те у том смислу, Закон о заштити потрошача не прави разлику да ли се потрошач налази на страни тужиоца или туженог у потрошачком спору, већ је уговорна одредба неправична у сваком случају и без обзира на околности појединачног случаја ако има за предмет одређивање месне надлежности суда ван пребивалишта односно боравишта потрошача. Повреда колективног интереса постоји управо у чињеници да у конкретном случају, уговорне стране закључују уговор чију садржину је унапред одредио трговац, „Preslap“. Дакле уговорне стране нису преговарале о садржини истог и потрошач може или да пристане на тако формулисан уговор или да не пристане поготово имајући у виду објективну немогућност потрошача да утиче на садржину одредаба формуларних уговора, а што произилази из економске, стручне и информативне надмоћности трговца. Такође, имајући у виду члан 3. став 6. истог Закона о заштити потрошача, потрошач се сматра економски слабијом страном, те у том смислу је и тумачена спорна одредба Уговора, па је орган, са осталим чињеницама утврдио да је иста неправична.

Овај орган је водио рачуна о ранијој одлуци донетој у истој управној ствари полазећи од начела предвидивости из члана 5. став. 3. Закона о општем управном поступку којим је прописано да када поступа у управној ствари, орган води рачуна и о ранијим одлукама донетим у истим или сличним управним стварима. Наиме овај орган је решењем од 21. јануара 2016. године под бројем 330-00-00092/2015-11, утврдио да је „SERBIA BROADBAND – SRPSKE KABLOVSKE MREŽE“ доо са седиштем у Београду учинило повреду колективног интереса потрошача тако што чланом 15. Општих услова Уговора о коришћењу услуга мобилне СББ услуге „Total net servis“ и „Total mix usluga“ и чланом 13. Општих услова СББ услуге „Total TV“ прописује неправичне одредбе у корист трговца, на тај начин што одређује да је у случају спора између СББ и корисника надлежан суд у Београду по седишту СББ-а. Начело предвидивости представља израз уставног начела једнакости грађана пред законом и уставне одредбе којом се гарантује једнака заштита права пред органима власти са циљем избегавања различитог третмана странака у случају идентичног захтева.

Чланом 85. став 1. Закона о општем управном поступку прописано је да редовне трошкове поступка сноси орган.

Истим чланом у ставу став 5. Закона о општем управном поступку прописано је да кад у поступку учествују противне странке, странка чијим захтевом је покренут поступак који је окончан неповољно за њу, надокнађује противној странци оправдане трошкове, сразмерно делу захтева у којем није успела.

Чланом 87. став 2. Закона о општем управном поступку прописано је да се о трошковима поступка одлучује решењем о управној ствари.

Поступајући по захтеву за накнаду трошкова трговца „Preslap“ овај орган је нашао да је исти неоснован. Наиме, приликом одлучивања о трошковима орган је дужан да води рачуна о свим законом прописаним условима за остваривање права на накнаду трошкова, нарочито о томе да ли је поступак покренут по службеној дужности или на захтев странке, о исходу поступка, као и о томе да ли је странка својим понашањем проузроковала настанак трошкова. Даље, заштита потрошача је уставна категорија сходно члану 90. Устава Републике Србије, с тим у вези поступак заштите колективног интереса потрошача води се у јавном интересу. Имајући у виду да у поступку од јавног интереса учествују противне странке, да се поступак против именованог трговца обуставља само у делу управне ствари која је предмет поступка, из разлога што је своје пословање у поменутом делу ускладио са Законом о заштити потрошача управо у текућем поступку, да је овим решењем утврђена повреда колективног интереса потрошача уговарањем неправичне одредбе наведене у тачки II диспозитива овог решења, одлучено је као у тачки V овог решења.

Чланом 170. став 1. тачка 2) Закона о заштити потрошача прописано је да повреда колективног интереса потрошача постоји у случају уговарања неправичних уговорних одредби у потрошачким уговорима у смислу чл. 40-44. овог закона.

Доносећи одлуку, орган је ценио и све друге наводе трговца, али је нашао да нису од утицаја за одлучивање у овој управној ствари, имајући у виду напред наведено утврђено чињенично стање и разлоге дате у решењу.

Имајући у виду напред наведено чињенично стање, као и законске одредбе, а применом члана 136. Закона о општем управном поступку, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Против овог решења не може се изјавити жалба. Против овог решења може се тужбом покренути управни спор пред Управним судом у року од 30 дана од дана пријема решења. За подношење тужбе плаћа се судска такса у износу од 390 динара прописана Законом о судским таксама ("Службени гласник РС", бр. 28/1994, 53/1995, 16/1997, 34/2001 - др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 - др. закон 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014 и 106/2015).

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

Урош Кандић